

בשער כפר תקשורת בתל-אביב

הקטע שלהלן לקוח מתוך הסיפור "מאמש" במקור ששולב, כאמור, בתוך הגולים, פרק כז, עמ' 139-143, בתל-אביב שלאחר שיבת הגולים אליה. עיתון העבודה הוא בן-דמותו של כתב העת הפועל הצעיר ועורכו בהגולים הוא שמואל רבין, בן-דמותו של יוסף אהרנוביץ, בעלה של דבורה בארון. כל הדמויות מבוססות על דמויות אמיתיות, בשינויים כמובן, וחלקן גלגוליהן של דמויות קדומים, כדי להדגיש את המחזוריות ההיסטורית של החיים. הסיפור "מאמש" מסתיים בחתונות כדי לבטא עתיד אופטימי של המשכיות לא רק לאחר מלחמת העולם הראשונה, שהיא התשתית ההיסטורית של הסיפור, אלא בעיקר לאחר מלחמת העולם השנייה, שהיא התקופה שבה נכתב; בבחינת הרחקת עדות. הנישואים יצאו אל הפועל על אף כל האזהרות, הדברים הקשים שאומרת המספרת, בת-דמותה של דבורה בארון: חנה רבין ובתה נעמי, כנגד מוסד הנישואים בכלל וכנגד הנישואים לעסקן באזניה של רונייה ברן, העומדת להינשא לעסקן ולעיתונאי חיים ברמן.

ספרה של דבורה בארון, הגולים, הופיע לאחר מותה בהוצאת עם עובד, בספריה לעם, בשנת 1970. הוא צורף על ידי בתה, צפורה אהרנוביץ, משני הסיפורים העצמאיים "לעת עתה" (תש"ג/1943) ו"מאמש" (תשט"ו/1955). הראשון הוא סיפור הגלות במצרים והשני הוא סיפור השיבה לארץ ישראל ב-1919, לאחר שהאנגלים כבשו את ארץ ישראל מידי התורכים במלחמת העולם הראשונה.

דבורה בארון נהגה לפרסם פרקים מסיפוריה בכתבי עת שונים כדי להתפרנס, מבלי לציין שאין אלה סיפורים עצמאיים אלא פרקים מסיפורים. היה עליה לחץ של העורכים, היא כתבה מעט, וזו הייתה אחת הדרכים לקבל שכר סופרים.

נורית גוברין

דבורה בארון / כרוניקה

לחיים ברמן, סופרו של העתון "העבודה", ניתנה בבית-הפנסיון של נחמה רוטשטיין עלית-הגג "הקטנה", ובה — כמו בזו של אלישע בזמנו, בבית-השונמית — מטה, שולחן וכסא וגם מנורה.
משלו הביא הנה רק חבילת כלי-מטה, מזודה ומפוחית.
זו, כאשר הוא, בשעת עייפות או דכדוך-נפש, ריפרף בה כה וכה באצבעותיו, נשתררה בחדרים למטה שתיקת-קשב, והאנשים שם נחה עליהם רוח-עצב.
הים שמנגד, אשר תכלתו מילאה באולם האכילה את הראי הגדול, כמו נתקרב, ונעמי רבין דימתה לראות או בחולות שעל שפתו את עקבותיו של הנביא בן אמתי שברח מלפני האלהים, והאבנים המנצנצות בהם נראו לה כשברים מאותם הכוכבים, שהם נופלים בלילה מן השמים.
יפה-עינים ונאצל ולבוש תמיד חולצת-סטין (בחורף — מתחת למעילו), שגוהצה למשעי עלידי דודתו חוה-רישה מנוה-גנים, כי היא אשר כיבסה את בגדיו וגם סיפקה לו מגנה פירות וירקות, שהם הנם עיקר מזונו, הואיל והוא מאוכלי הצמחים היה.
בעודנו ילד בבית-אביו, במאיקוב, ראה פעם במטבח איך שנותח אוקונוס חי, שהובא מן השוק, והוא בא אל אמו ושאל למה עשו לו כך. "הן זה מכאיב לו" — אמר בפרצו בכבי, והוא לא נגע עוד מאז במאכלי דגים, וכשגדל ועמד על דעתו, הדיר את עצמו מכל דבר הבא מן החי.
בבתי-האוכל אחר-כך, בכרכים, היה מדלג במבטו על נתחי-הצלי שבצלחות-האוכלים, ולעצמו הזמין רק מעט ירק, שהוגש לו על שולחן צדדי.
נחמה רוטשטיין, כשבא לאכול את ארוחת-הצהרים על שולחנה, לא היתה דעתה נוחה בתחילה מן המזון ה"עשבי" הזה, אבל כשראתה בטשן הזמן, כמלצר